

Розмовно-побутовий стиль мови і мовлення

Література:

Дудик П. С. Стилїстика української мови. - К., 2005. – С.61 - 68, 80 – 85, 335 – 344.

Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилїстика української мови. - К., 2003. – С.243 – 256, 291 – 302.

Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – К., 1992. – С. 15-1

-
1. Бабич Н. Д. Практична стилїстика і культура української мови. - Львів, 2003. – С.12 – 16.
 2. Взаємодія художнього і публіцистичного стилів української мови. - К., 1990.
 3. Вихованець І. Р. Будова фрази в усному і писемному мовленні // Мова. Людина. Суспільство. - К., 1977. - С. 150-158.
 4. Дудик П. С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення (Просте речення; еквіваленти речення). - К., 1973.
 5. Дудик П.С. Діалогічність і моно логічність розмовного мовлення // Мовознавство. – 1972. – № 2.
 6. Дудик П.С. Розмовний стиль сучасної української літературної мови // Мовознавство. – 1971. № 5 (стислий конспект).
 7. Єрмоленко С.Я. Художній стиль // Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000. – С. 717 – 718.
 8. Єрмоленко С.Я. Розмовна лексика. Розмовна мова // Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000. – С. 521 – 523.
 9. Коваль А.П. Практична стилїстика сучасної української мови. – К., 1987. – С. 11-13.
 10. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. - Тернопіль, 2005.
 11. Русанівський В. Дієслово - рух, дія, образ. - К., 1979.
 12. **Сучасна українська літературна мова / За заг. ред. І. К. Білодіда. – Кн. 5: Стилїстика. – К., 1973. – С.503 – 560, 575 – 582.**
 13. Українське усне літературне мовлення — К., 1967.
 14. Усне побутове літературне мовлення. - К., 1970.

Розмовний стиль має два підстили:

розмовно-побутовий, розмовно-офіційний.

Типові форми мовлення — *усні діалоги та полілоги.*

Основне призначення розмовного стилю

- бути засобом невимушеного спілкування, живого обміну думками, з'ясування побутових стосунків. У розмовному стилі **відсутній попередній відбір мовного**

матеріалу. Вживаються **разом із нейтральною лексичною стилістично знижені мовні засоби**: *фразеологізми, діалектизми, жаргонізми* тощо. Часто вживаються в розмовній мові *вигуки, частки, вставні слова, неповні речення, повтори, неузгоджені словосполучення* тощо. У розмовній мові велику роль грають *невербальні засоби спілкування: міміка, жестикуляція, ситуація*.

Основні ознаки розмовного стилю:

- безпосередня участь у спілкуванні,
- усна форма спілкування,
- неофіційність стосунків (неформальна),
- невимушеність спілкування,
- непідготовленість до спілкування (неформальна),
- уживання несловесних засобів (логічних наголосів, тембру, паузи, інтонації),
- уживання позамовних чинників (ситуація, поза, рухи, жести, міміка),
- емоційні реакції,
- потенційна можливість відразу уточнити незрозуміле, зацентувати головне.

Основні мовні засоби:

-**емоційно-експресивне забарвлення** (метафори, порівняння, синоніми тощо.),
-**суфікси суб'єктивного оцінювання** (зменшено-пестливого забарвлення, зниженості), *використання слів із виразним експресивним позитивним або негативним забарвленням, використання зменшено-пестливих слів (з додаванням пестливих суфіксів): матіночка, мамуся, малесенький і т. п.*

використання стилістично знижених, просторічних слів, з відтінком засудження: *задавака, хапуга, базікало*; стилістично знижених синонімів: *вдарити – врізати, довбонутти, заліпити*

- прості, переважно короткі речення** (неповні, обірвані, односкладові),
- часте вживання різноманітних займенників, дієслів із двома префіксами** (*попо-, пона-, поза-*),
- специфічні фразеологізми, фольклоризми, діалектизми, просторічна лексика, скорочені слова, вигуки тощо**,
- заміна термінів розмовними словами** (*електропотяг - електричка, бетонна дорога — бетонка, залікова книжка — заліковка*).

Норми розмовного стилю встановлюються не граматиками, як у книжних стилях, а звичаєм, національною традицією — їх відчуває і спонтанно обирає кожен мовець.

Дудик П. С. Стилїстика української мови

Розмовно-побутовий стиль мови і мовлення

Розмовно-побутовий стиль порівняно з усіма іншими стилями **найдавніший**. Він, на слуху думку сучасних українських лінгвістів Любові Мацько, Олесі Сидоренко та ін., «започаткувався з виникненням мови, і в ньому вона розвивалася на початкових своїх етапах. **Перші норми літературної мови, що виникли на діалектній основі, формувалися саме в розмовному стилі**».

Літературне мовлення в цьому стилі наймасовіше, найчастотніше, воно реалізується всіма верствами населення.

Розмовно-побутове мовлення представлене своєрідними для цього стилю мовними особливостями:

фонетико-інтонаційними, лексичними, фразеологічними, морфологічними й синтаксичними.

Цей стиль *має усну (переважно) й писемну форми вияву*, його характеризує широка **варіативність (варіантність) висловлювання**, що дає змогу мовцеві сказати про те саме (чи майже про те саме) неоднаково.

Різні варіантні форми, які збігаються чи **близькі семантично**, завжди більшою чи меншою мірою **розрізняються стилістично, функціонально**.

Наприклад, відповідь учнів на запитання вчителя *Ти розв'язав задачу?* за різних життєвих ситуацій може бути найрізноманітнішою.

Крім стилістично звичайних відповідей на зразок: *Так., Так!, Так!!, Так!!!, Ні., Ні!, Ні!!, Ні!!!* трапляються й інші, в найрізноманітніших синонімічних формах слів-речень і речень: *Еге, Еге ж!, Атож! (пор.: Атож... і Атож!!), Авжеж (Авжеж! та ін.), А як же!, Та ні!, Ще б пак!, Та мабуть..., Та це й як!, Та нібито і под.; а також: Розв'язав, Розв'язав!!, Розв'язав!!!, Уже й забув!, Так вам і розв'язав!, Та розв'язав!, Та вже ж розв'язав!, Уже давно!, Розв'язав!, А як її розв'язати!, Розв'язав? А як це зробити?, Та розв'язав (же)!, Так її і розв'яжеш!, Розв'язав, аякже!, Спробуйте розв'яжіть!, Ні! Не*

розв'язав!, Та де там розв'язав?, Спробуйте самі!, Хіба таку розв'яжеш?, Та академік, і той не розв'яже!, Може й розв'яжу!, А що тут розв'язувати?, Дрібнота!, І хвилини досить, щоб розв'язати! тощо.

Це є свідченням того, що побутове життєве розмаїття і ґрунтована на ньому мовленнєва стихія переважають над реаліями інших стилів, особливо **офіційно-ділового**, у якому домінують усталені форми вислову, мовні штампи, котрі набагато меншою мірою допускають варіантність — **особливо в мовленнєвому оформленні офіційних документів: заяв, протоколів, посвідчень та ін.**

Мовлення в розмовно-побутовому стилі має бути літературним, а кожен вислів — відповідати усталеним у мові нормам. Водночас **розмовно-побутове мовлення**, як і мовлення художнє **підвладне почуттєвому, емоційному станові людини, навіть його етичним нахилам, міркуванням.**

Розмовно-побутовий стиль мови й мовлення характеризують такі **властиві йому ознаки:**

— якнайбільша **конститутивність**, тобто залежність розмовно-побутового вислову (у формі речення, слова-речення) від конкретної ситуації, контексту мовлення;

— майже постійний і очевидний, достатньо усвідомлюваний мовцем і слухачем (адресантом і адресатом) **вияв певної почуттєвості, емоційності співрозмовників;**

— **інтонаційне оформлення висловлюваного** в параметрах розмовно-побутового стилю, яке в поєднанні з кон-ститутивністю й емоційністю також видозмінює зміст висловлюваного; цей зміст набуває особливої важливості тоді, коли обмін думками реалізується стисло, в репліках, які становлять структурно неповні конструкції.

За певних життєвих ситуацій мовці розуміють один одного з півслова, зі словесного натяку чи напівнатяку, з *інтонування кожної із структурних одиниць речення*, з ритміки всього речення (навіть однослівного), *із жестового чи мімічного руху*. Наприклад, *діалог персонажів роману Івана Микитенка (1897—1937) «Ранок» Ольги («черниці») та її кучера* читачам стає зрозумілим лише з контексту (вони незаконно везуть до монастиря небезпечну поклажу — ящики зі зброєю і таємний пакет): *Скоро? — нетерпляче питала вона кучера. — Недалеко вже. — Женіть же! Женіть! Не шкодуйте! — Коні мчали в напрямі на село Ладош... За якийсь час перед подорожніми заблищав купол монастирської церкви. Вони були вже зовсім близько. — Женіть! Женіть! — Коні рвонули копитами сніг. Сани неслися шаленим погоном. — Женіть, я вас благаю.* Всі репліки учасників діалогу **граматично неповні, але їх зміст і емоційне забарвлення зрозумілі.** Це досягається конкретністю мовленнєвої ситуації, спільним життєвим досвідом обох учасників події, їхнім знанням мови тощо.

Найголовнішу вимогу до розмовно-побутового мовлення (бути за всіх можливих ситуацій нормативним, літературним) іноді свідомо порушують з певною комунікативною метою, *вдаючись до діалектизмів чи інших нелітературних одиниць*. Розмовно-побутове мовлення — це найбільш невимушене, максимально вільне, літературне мовлення. Контроль за дотриманням мовних норм дає широкий простір для виявлення індивідуальної мовленнєвої творчості. Під час звичайних побутових розмов мовець якнайменше замислюється над тим, що і як сказати. Спілкуючись із близькими чи рідними, людина звикає до *певних мовленнєвих штампів*, звичних мовних форм, які поповнюють звичайні для співрозмовників паралінгвальні (невласне мовні) засоби: адекватно усвідомлювані мовцями жести, мімічні рухи, а також інтонування висловлюваного.

Мовлення в розмовно-побутовому стилі найповніше виявляється в усних і писемних (у творах **художньої літератури тощо**) **діалогах**. Значно рідше розмовно побутове мовлення буває монологічним (розповідь про почуте, побачене тощо).

Усномовні побутові діалоги найчастіше формуються з нерозгорнутих, навіть **однослівних, реплік** і набувають виразного **емоційно-експресивного забарвлення**. Ними мовці можуть виражати найменші відтінки мислення, переживання, почуття.

Найсуттєвішими стилетвірними особливостями розмовно-побутового стилю мовлення (як і всіх інших стилів) є особливості (ознаки) **лексичні, фразеологічні і граматичні**.

Лексичні, фразеологічні особливості.

Широко використовується *загальнонавжівана, передусім побутова, лексика і фразеологізми (прислів'я, приказки, «крилаті» слова і вислови)*, які відображають повсякденні потреби мовців. Це тисячі мовних одиниць, до яких, зокрема, належать:

— **слова**, уживані здебільшого в **прямому значенні**: земля, вода, небо, день, ніч, вулиця, село, місто, правда, чорний, білий, працювати, спати, їсти, весело та ін.;

— **назви тих, з ким кожен з мовців постійно спілкується**: мати, мама, батько, тато, брат, сестра, я, ти, він, ми, ви, службовець, влада, начальник, рядовий та ін.;

— **назви предметів домашнього вжитку**, речей інтер'єру, архітектурного і художнього оформлення приміщень, одягу, взуття та ін.: меблі, посуд, постіль, фіранка, картини, квіти, килим, пальто, сорочка, піджак, плащ, чоботи, туфлі та ін.;

— **активно вживані фразеологізми**: Як працюватимеш, так і матимеш; Чим далі в ліс, тим більш дров; Нема хліба — їж пироги; Ніщо так не об'єднує людей, як трамвай; байдики бити, молоти язиком, крокодилячі сльози.

Граматичні, передусім синтаксичні, особливості.

Активно вживаються:

— речення різного типу, починаючи **від однослівних і до найбільш розгорнутих складних конструкцій**: Село; Гай; Вечірній день; День змінює ніч; Якщо громадяни наполегливо не працюватимуть, то заможно вони й не житимуть;

— **найрізноманітніші структури власне неповного речення, еліптичного, також і незакінченого, обірваного**:

Куди? (пор.: Куди ти йдеш?; Куди йдеш?)-, Де?; Чому?; Скільки?; Щоб швидше, я відразу в метро, до станції «Університет»; Ой не робіть поспішних висновків, шановний, бо ви помились. І дуже глибоко!; Сказав би, але...; Ти був там? — Так; речення різного модального спрямування, особливо прості, словесно неускладнені конструкції: Пиєниця цього року вродила; Чи всі прийшли?; Співай!;

— **неускладнені прості речення**, тобто речення, які, зокрема, не мають у своєму складі дієприкметникового, прикметникового чи дієприслівникового звороту;

— **найтипівіші вставні чи вставлені одиниці**:

мабуть, на щастя, мені здається, я думаю та ін.;

— **речення із звертанням: Мамо, прошу вас!**;

— **слова-речення**: Так!, Ні!, Невже?, Невже?, Хіба?, Геть! ‘, Алло!, ШТТггін.;

— **вітальні й прощавальні слова і сполучення слів**: Добридень!, Доброго ранку!, На добраніч!, Спокійної ночі! та ін.

У розмовно-побутовому мовленні значна кількість лексем набуває виразного термінологічного значення, бо цього вимагає сучасний науково-технічний прогрес. З різних причин це характеризує й лексеми суто побутового значення (хліб, рис, макарони, стіл, книжка, ракета та ін.), які термінуються, бо традиційно-побутове й сучасному наукове мислення синтезується в єдиному комплексі, взаємно доповнюючи одне одне.

У розмовно-побутовому мовленні, з огляду на його безмежно широкий діапазон вияву, прийнятним є все наявне в літературній мові, те, що допускається суспільною мораллю, не виходить за межі пристойності. Будучи наймасовішим, розмовно-побутове мовлення **допускає найбільш вільну організацію висловлювання: не потребує активного й сконцентрованого втручання думки, є ніби довільним мовленнєвим виявом органі-**

му, якому притаманні такі біологічні ознаки, як втомлюваність і несприйняття одноманітності, деяка пасивність, що нерідко супроводжується повторюваністю найменувань певних реалій побуту, в якому сьогоднішнє повторює вчорашнє, передбачає те, що настане завтра, і т. ін.

Мовленнєві особливості розмовно-побутового стилю не можна повністю відтворити писемно. Навіть магнітофонний запис передає не все, тому що здебільшого розмова супроводжується мімікою й жестами. **Водночас для аналізу лексичних і граматичних особливостей розмовно-побутового стилю можна використати і мовлення дійових осіб у художніх текстах**, напр.: *Ой, як я люблю свою матуську! Я їх так люблю, що аж серденько мені розірветься. Ну, які вони хороші, ці наші сіроока ненька! Які в них тихі, ласкаві очі, яке в них ніжне, м'яке волосся! Іноді дивився на них і думаєш:*

«Очі ваші, матусько, подібні до весняного неба, — до того неба, коли сонечко обгортають легкодимчаті хмарки, і вони наче в сірому серпанку. Волосся ваше, наша голубонько, як каштановий пушок. Дайте, я ще раз поцілую вас!»

Але я й... всю їх люблю! ...Іноді заплющивши Бчі, і здається, що моїй матусі не тридцять років, а дуже-дуже небагато, і вони зовсім молода дівчинка, і не мати вони мені, а старша сестра... Ой! Як я люблю свою матуську! (М. Хвильовий).

Цей текст у стилі **давньої народної української традиції**, переважно селянської, прославляє, звеличує рідну матір. Весь монолог пронизує любов, незмірне шанування і відданість найріднішій у світі людині: *які вони хороші; матуську, наші сіроока ненька, очі ваші, матусько, наша голубонько*. Структура речень **найпростіша, перейнята народною тональністю, щирістю вислову**, який захоплює відданістю дитини рідній матері. Тексту притаманні глибинь думки, типова українська моральність, краса українського слова.

Особливості розмовного стилю відтворено і в діалозі персонажів художнього твору: Корецькому [сільському вчителю, який у 1917 р. повернувся з тюрми...] теж забило на мить дух, але він перемігся. Трохи помовчав і промовив:

— *Талю, тобі треба зібрати дітей і піти звідси.*

— *А ти, Євгене?...А ти?*

— *Я зостанусь тут.*

— *Але ж подумай, Євгене: вони [поліцаї, хулігани] тебе вб'ють!..*

— *Не вб'ють... я повинен бути тут, щоб спинити їх, умовити, втихомирити... школу зберегти... а ти йди!*

— *Ні, в такому разі і я повинна тут бути, і я зостанусь!*

— *А про діти забула, Талю? Вони ж можуть так їх перелякати, що на все життя зостанеться...* (Б. Грінченко).

Типовий розмовний діалог сільського вчителя з минулих часів для мовлення якого характерне використання лексем *зостанусь* (замість *залишусь*), *зостанеться*, *А про діти й забула* (замість *про дітей*). Речення в ньому переважно прості, з різною комунікативною функцією: розповідні, питальні, розповідно-окличні. Увесь текст пройнятий тривогою, очікуванням біди, в ньому проступає інтелігентність, взаємна прихильність у стосунках між подружжям, яке вкрай збуджене, залякане якнайбільше тим, що загрожує їхнім дітям.

Мабуть, немає достатніх підстав погоджуватись з думкою російського мовознавця Віталія Костомарова (нар. 1930): «...ми звичайно схильні твердити, що нормальною відповіддю на запитання *Де ти був?* буде *Я був дома....* Елементарне спостереження за мовленням показує, що це не так. Подібна оголена схема, що виражає комунікативне завдання і тільки, фактично в побутовому, розмовному мовленні не існує». Видається, однак, можливим те, що хто-небудь із мовців у відповідь на запитання *Де ти був?* відповідь подібною «оголеною» формою: *Я був дома* (в театрі та ін.), особливо за умов розважливого, неафективного мовлення.

Розмовно-побутове мовлення комунікативно обслуговує в межах усього етносу значно ширші сфери життя, ніж це реалізується у формах будь-якого іншого стилю мови. Потреба в розмовно-побутовому мовленні щоденна, тому й форми його реалізації найбільш звичні. Вони засвоюються, реалізуються з найменшою витратою мовленнєвої і розумової енергії.

Кожен із стилів має свої відносно окреслені сфери функціонування і певний комплекс специфічних стилетвірних мовних засобів. Обидві форми розмовно-побутового мовлення — *усна (первинна) і писемна (вторинна)* — суттєво збагачуються

своєю взаємодією. Водночас між ними існує принципова відмінність (переважно функціональна й щонайменше структурна).

Розмежування стилів мови — розмовний (розмовно-побутовий) і нерозмовні (всі інші стилі) — цілком вмотивоване, загальноприйнятне, однак дещо умовне, бо все наявне в мові, поза її розмовно-побутовим стилем дуже неоднорідне, через що досить виразно розмежується на окремі стилі — офіційно-діловий, художній та ін. Вмотивованим видається протиставлення мовленнєвих процесів і за деякими іншими вимірами: мовлення офіційно-ділове і мовлення неофіційно-ділове, мовлення художнє й мовлення нехудожнє та ін.

Думку про те, ніби розмовно-побутовий стиль використовують для спілкування, науковий і діловий — для повідомлення, художній і публіцистичний — для впливу на інших (слухачів, читачів), є підстави вважати неприйнятною, бо ці три функції мова виконує в межах кожного стилю, але своєрідно, в неоднакових сферах і виявах життя, з виразно іншою метою.

Літературна мова обслуговує неоднакові комунікативні потреби мовців, тому не може використовуватись однаково за різних обставин. Деякі дослідники мовної стилістики (Б. Головін, М. Кожина, М. Пилинський та ін.) навіть вважають, що кожному із стилів начебто відповідає окремий тип мислення. Такий погляд небезпідставний, але все ж таки умовний, загалом теоретичний, бо чітких лексичних і граматичних меж між мовними стилями немає (об'єктивно такі межі й неможливі).

Будь-яке використання мови в її усній формі реалізується певною **інтонацією**, яку в найбільш загальних виявах можна характеризувати як інтонацію розмовно- побутову, офіційно-ділову, публіцистичну та ін. Такі інтонації помітно різні, але комунікативно повноцінні. **Інтонація** (найчастіше спільно з міміко-жестикуляційними засобами) може донести до слухача те, що недомовлюється словесно. Російський лінгвіст Олексій Шахматов (1864—1920) вважає, що інтонацією немалою мірою забезпечується «передача тих емоційно-вольових, а почасти й інтелектуальних проявів, для яких важко знайти в наявному лексичному запасі відповідник».

Навіть діти дошкільного віку володіють, хоч і з певними обмеженнями, розмовно- побутовим різновидом національного мовлення свого оточення. Однак вони ще не

знають усього складу мови і послуговуються мовою тільки в межах розмовно-побутового стилю. У школі дитина оволодіває стилями мови, іншими нормами літературної мови, дізнається про невідповідність цим нормам деяких слів розмовного мовлення, що, наприклад, двері відчиняють або зачиняють (а не відкривають і закривають), замикають або відмикають (ключем); тільки метафорично (переносно) можна сказати: В Україні все ширше-починають відкривати нашої молоді двері в науку; Я ставлюсь до вас прихильно, а не відношусь; газету (журнал) передплачують, а не виписують і т. ін.

Найбільше мовленнєвих помилок, недоладностей, стилістичних вад простежується саме в розмовно-побутовому мовленні. З нього й починається формування культури різностильового мовлення.

загрузка...

Приклади:

«Андрійку, ледацюго, знову забув заліковку? Вгадала?-Вгадали!»

Розмова двох жінок (приблизно 40 років) на городі.

“– Добрий день, Ніна Борисівна. Як Вам тут сапається?

– (Випрямляє спину). Ох, та тирій – хоч на розсаду (махає рукою). Добридень Вам. Хочте дам, і поливать не треба, кусочок упаде і зразу прийметься.

– Та у нас хватає свого осоту. (Пауза, поки зриває зелень і цибулю). А Ви знаєте, мене сьогодні на тирлі корова біла, і так молока нема, а хтось як гляне, то геть не буде.

– А в мене не корова, а гончий олень: роги хтозна-які і біжить поперед усьої череди. Я її по бегу й узнаю.

– А я своїй красні нитки намотала, і узнаю, і од відьом защита. Правда, шось воно мало помагає, ну нічого, корова хоч почала додому ходити, і це харашо. (Складає овочі). Буду оце додому йти, треба їсти готувить”.

Катю, ти не уявляєш, яка в нас дивна сусідка. Вона живе сама, до того ж децю недочуває. Вмикає зранку телевізор у вітальні, та ще й на весь куток. Адже вона має обов'язково його почути з кухні, коли сковородка шкварчить! Так він в неї цілий день бубонить: бу-бу-бу та бу-бу-бу.

Дивиться все підряд, а особливо, всілякі політичні виступи. Ми за стінкою почувємося, неначе в нас тут засідання Верховної Ради та Кабінету міністрів.

Іноді їй син дзвонить по телефону. Так ти думаєш, вона хоч на хвильку вмикає свій «ящик»? Можна навіть не мріяти! Спершу телефон на максимальній гучності «розривається» хвилин п'ять, бо вона зі своїми Верховною Радою та Президентом нічого не чує. Зато ми за стінкою чуємо: Михайло дзвонить.

Веду я, Катю, далі. Михайло наполегливо надзвонює, бо вже знає материні звички. Сусідка нарешті чує дзвінок, біжить, хапає слухавку та починає кричати на повний голос. В цей час депутати по телевізору продовжують свої теревені, а вона намагається їх переговорити.

Іноколи сусідка почує-таки по телевізору якусь важливу політичну інформацію. Наприклад, їй там скажуть, яка партія погана, а яка хороша. Тоді вона спішить надвір агітувати своїх подруг, за кого треба голосувати. Посиденьки ці розтягуються на кілька годин, адже інші сусідки можуть виявитися проти її улюбленого депутата. Отож їх дуже важливо переконати.

А телевізор, Катю, телевізор, вона на цей час вимкнути забуває. Та що там, взагалі не вважає за потрібне його вимикати! Так він і горлає кілька годин, а ми у своїй квартирі його слухаємо. Я б деяким людям взагалі заборонив би користуватися технікою, поки не навчаться зважати на оточуючих.

Ознаки даного тексту розмовного стилю: звертання, простонародні розмовні слова та жаргонізми, вживання неповних речень, фразеологізмів, часток, повторів, неузгоджених словосполучень.

Read more: <http://ycilka.net/tvir.php?id=291#ixzz42nLge8Xm>

Речення з діалектизмами:

Приклади:

Північне наріччя української мови:

Наш рід здавна славиться працелюбними майстрами: прадід був ковалем, мій дідусь – горщай (гончар), а батько – будівельник.

Південно-східні говори української мови

Коли Олену віддавали заміж, то придане ледь умістили до можари (великий віз).

Серед зграї дітей був зовсім маленький конішок (мала дитина), який весь час ставав навшпиньки, щоб дотягнутися до старших.

Справжній гайшан (розбишака) невдовзі перетворився на доброго, вправного парубка.

Із старих дощок дідусь змостив на задвірку невеличкий кохалаш (будівля для реманенту).

Уся дорога до села була з глибокими бакаями (вибоїна, яма), тож довелося об'їхати, щоб не зламати колеса.

Південно-західні говори української мови

Настав час їхати до бабусі допомогти викопати грулі(картопля).

Цьогоріч вродило напрочуд багато кукуріци (кукурудза).

Наші предки вірили, що чорний безголосий кугут (півень) втілює в собі нечисту силу.

Дід Назар був свого часу одниміз найзаможніших тазд (господар) на весь Стихів.

Найбільш за все мала Марічка раділа хитанці (гойдалка) у новій хаті.

Найсмачніша страва від моєї матері – це печена бараболя(картопля) зі сметаною.

Батько уміє зав'язувати такий міцний гуц(вузол), що нам з братом удвох не вдається його розв'язати.

Вуйко (дядько) багато подорожує, тож весь час розповідає про звичаї інших народів.

Олеся проміняла вишукані туфлі на гуцульські мешти, одружившись зі Степаном.

Усю дорогу було чути стукіт довбача, що прокинувся й без упину шукав собі поживи.

У родинному колі ми щовечора смакуємо гарбату (чай)з медом.

Ввічлива кобіта (дівчина) підняла парасольку та віддала її необачному хазяїну.

Наречений був з усіх боків досконалий, без жодного ганчу (вада).

Вислизнувши з рук, глечик розлетівся по підлозі на тисячу кавалків (шматок).